

เรื่องน่า

แนวทางและมาตรการรองรับสังคมผู้สูงอายุในเกาหลีใต้

สมใจ ทองกุล*

บทนำ

ปัจจุบัน หลายประเทศทั่วโลกพบว่า มีแนวโน้มอัตราการเกิดของประชากรในสัดส่วนที่ลดลง เกาหลีใต้เป็นหนึ่งในหลายประเทศเช่นกันที่เริ่มมีประชากรเกิดใหม่ลดจำนวนลง ส่งผลกระทบต่ออัตราการขยายตัวของจำนวนประชากรในภาพรวมของประเทศเกิดผลกระทบโดยตรงต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะภาคการผลิต การบริโภคที่ลดลงเช่นกัน กลายเป็นเรื่องน่าวิตกกังวลอย่างมากที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างทางสังคมได้ในอนาคต ทั้งการประกอบอาชีพ การศึกษา การป้องกันประเทศ สวัสดิการ และประเด็นอื่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

* นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการ สำนักภาษาต่างประเทศ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

จึงจำเป็นต้องเร่งกำหนดนโยบายหรือแนวทางต่าง ๆ เพื่อเตรียมพร้อมรับมือกับสถานการณ์ที่กำลังจะเกิดขึ้นไว้ล่วงหน้า ทั้งนี้มีการคาดการณ์ว่าในปี ๒๕๙๓ เกาหลีใต้จะมีประชากรวัยเด็กคิดเป็นสัดส่วนเพียงร้อยละ ๑๐ ของจำนวนประชากรทั้งหมด ในขณะที่เดียวกันประชากรที่มีอายุระหว่าง ๑๕-๖๔ ปี มีสัดส่วนร้อยละ ๕๐ ที่เหลืออีกร้อยละ ๔๐ คือประชากรผู้สูงอายุคิดเป็น ๔ เท่าของประชากรวัยเด็ก จึงเป็นความท้าทายอย่างยิ่งว่าอาจเกิดผลกระทบต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหลายจำเป็นต้องเร่งกำหนดยุทธศาสตร์ และนโยบายเชิงปฏิบัติให้เกิดผลลัพธ์อย่างเป็นรูปธรรม สำหรับเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับสถานการณ์ของการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) ของประเทศอย่างสมบูรณ์ในอีก ๓๐ ปีข้างหน้า ฉะนั้นการกำหนดนโยบายรองรับเหล่านั้นมีใช่เป็นเพียงมาตรการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าสำหรับบรรเทาสภาพปัญหาอัตราการเกิดของประชากรที่มีจำนวนลดลงต่อเนื่อง หรือมาตรการเตรียมการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประเทศเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ควรคำนึงถึงเป้าหมายที่ชัดเจนเพื่อปรับโครงสร้างทางสังคมของสัดส่วนจำนวนประชากรให้เกิดความสมดุลอย่างยั่งยืนในระยะยาวด้วย

๑. การส่งเสริมแรงงานผู้สูงอายุที่ยังมีศักยภาพให้ทำงานต่อไปได้

องค์การสหประชาชาติคาดการณ์ว่าในช่วงกลางศตวรรษที่ ๒๑ อัตราการเกิดของประชากรในประเทศที่พัฒนาแล้วส่วนใหญ่จะมีจำนวนลดลง ประชากรที่มีอายุเกิน ๖๕ ปี กับประชากรอายุต่ำกว่า ๑๔ ปี จะมีสัดส่วนแตกต่างกันอย่างชัดเจน ซึ่งเกาหลีใต้เป็นอีกหนึ่งประเทศที่อาจเผชิญหน้ากับปัญหาดังกล่าวและเริ่มเห็นสัญญาณที่กำลังเข้าสู่สถานการณ์นั้น ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งเกาหลีใต้พบว่าในอนาคต ประชากรของเกาหลีใต้จะประกอบด้วย ๓ กลุ่มหลัก ๆ ดังนี้

- ๑) ประชากรวัยเด็กสัดส่วนร้อยละ ๑๐
- ๒) ประชากรวัยทำงานที่มีอายุระหว่าง ๑๕-๖๔ ปี จำนวนร้อยละ ๕๐
- ๓) ประชากรผู้สูงอายุร้อยละ ๔๐

โดยประชากรผู้สูงอายุมีสัดส่วนเป็น ๔ เท่าของประชากรเด็ก นั้นหมายความว่าประชากรวัยทำงานที่อยู่ในภาคการผลิตอาจมีจำนวนไม่ถึงครึ่งหนึ่งของจำนวนประชากรทั้งหมด ปัญหาที่ตามมาคือผลกระทบต่ออัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยากจะหลีกเลี่ยงได้ ทำให้จำเป็นต้องเร่งกำหนดมาตรการป้องกันผลกระทบที่กำลังจะเกิดขึ้น แต่อย่างไรก็ตามคาดการณ์ว่าภายในระยะเวลา ๓๐ ปีนับจากนี้ สภาพสังคมผู้สูงอายุจะกลายเป็นความท้าทายสำคัญอีกประการหนึ่งที่หน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องทั้งหลายจำเป็นต้องเร่งกำหนดนโยบายหรือแนวทางรองรับกับสถานการณ์ที่กำลังจะมาถึงไว้ล่วงหน้า ข้อมูลเมื่อปลายปี ๒๕๖๒ พบว่า เกาหลีใต้มีประชากรทั้งสิ้นจำนวน ๕๑.๘๔ ล้านคน ในจำนวนนี้เป็นประชากรอายุเกิน ๖๕ ปี จำนวน ๘.๐๒ ล้านคน มีประชากรวัยเด็กจำนวน ๖.๔๖ ล้านคน

อย่างไรก็ตาม มาตรการส่วนใหญ่ที่ปรากฏออกมาพบว่าค่อนข้างให้ความสำคัญกับการรับมือกับปัญหาสังคมผู้สูงอายุที่มีจำนวนสัดส่วนมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันกลับไม่ค่อยปรากฏมาตรการแก้ไขปัญหาระยะยาวหรือมาตรการป้องกันอย่างจริงจัง ทั้งที่ความจริงแล้วจำเป็นต้องเร่งผลักดันแนวทางหรือมาตรการป้องกันแก้ไขแบบคู่ขนานไปพร้อมกันเพื่อให้เกิดความสมดุลต่อการปรับโครงสร้างประชากรในประเทศด้วย

มาตรการส่งเสริมการจ้างงานผู้สูงวัย

ปัจจุบันในสังคมเกาหลีพบว่ามีประชากรผู้สูงอายุในสัดส่วนเพิ่มขึ้นจึงส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างในภาคแรงงานที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง และเกิดผลกระทบต่อสภาพสังคมโดยรวมจึงจำเป็นต้องมุ่งกำหนดแนวทางเพื่อส่งเสริมบทบาทการทำงานของผู้สูงอายุที่ยังมีศักยภาพเหล่านั้นด้วยการยืดอายุการทำงานให้สามารถทำงานต่อไปได้อีก สอดคล้องกับมาตรการเปิดโอกาสให้ประชากรผู้สูงอายุได้เข้ามามีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจ แน่หนอนว่าสัดส่วน

การขยายตัวเพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุจะส่งผลกระทบต่ออัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตาม การเล็งเห็นความสำคัญและเน้นส่งเสริมให้ผู้สูงอายุที่มีศักยภาพสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานจึงเป็นแนวทางสำคัญ ต่อภาคการผลิตและภาคการบริการทั้งหลายด้วยการพิจารณาทบทวนให้มีการผ่อนปรนเงื่อนไขหรือข้อจำกัดของ ช่วงอายุแรงงานเพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นของช่วงระยะเวลาการทำงานโดยคำนึงถึงความปลอดภัยในสถานที่ทำงานด้วย รวมถึงการปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจ้างงานให้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในการทำงาน อัตราค่าจ้าง รวมถึงประสิทธิภาพและความสามารถในการทำงานของผู้สูงอายุด้วย

การมุ่งให้ความสำคัญต่อนโยบายการจ้างงานที่รองรับตลาดแรงงานแก่ผู้สูงอายุหวังให้เกิดการยอมรับ อย่างกว้างขวางมากขึ้น รวมถึงการกำหนดมาตรการส่งเสริมการศึกษาฝึกอบรมที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ในสังคมเกาหลีใต้ โดยพบว่าในปัจจุบันมีประชากรผู้สูงอายุที่มีอายุยืนมากขึ้นเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ ๘๐ ปี ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงได้กำหนดรูปแบบวิธีการทั้งในแง่ของการฝึกฝนอาชีพ การเรียนรู้หรือการศึกษาตลอดชีวิต (Lifelong Education) ที่สอดคล้องเหมาะสมกับศักยภาพของผู้สูงอายุทั้งหลาย อีกทั้ง การทบทวนรูปแบบการเกษียณ อายุให้เกิดความยืดหยุ่นกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปนับว่าเป็นมาตรการหนึ่งที่สำคัญเช่นกัน การกำหนดเงื่อนไข ของอายุคนทำงานที่เป็นรูปแบบอย่างเคร่งครัดเช่นในอดีตที่ผ่านมาซึ่งรับรู้โดยทั่วไปว่าเมื่อถึงวัยต้องเกษียณอายุหน้าที่ การงานคงไม่จำเป็นอีกต่อไป และหากเปลี่ยนทัศนคติและสร้างการรับรู้ใหม่ขึ้นแทนที่ด้วยการยืดอายุการทำงานให้นานขึ้น ตามความสามารถของการทำงานที่เหมาะสมกับอัตราค่าจ้างอย่างยุติธรรม โดยเฉพาะการจ้างแรงงานที่มีอายุเกิน ๖๕ ปีขึ้นไปนั้นดูจะเหมาะสมกว่า แม้ในเชิงระบบอาจจำเป็นต้องมีการปรับปรุงเงื่อนไขหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ประเด็นเรื่องสุขภาพร่างกายที่ดีถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญต่อการทำงานนั้นอาจต้องมีการทบทวนเพื่อให้สามารถยืดอายุ การจ้างงานต่อไปเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมผู้สูงอายุ การปรับเปลี่ยนทัศนะทางสังคมให้เกิดการยอมรับต่อการ จ้างงานผู้สูงอายุที่มีศักยภาพและมีประสบการณ์จึงนับว่าเป็นข้อดีในการจ้างงาน เพื่อให้บุคคลากรผู้สูงอายุเหล่านั้น ยังคงสามารถทำงานต่อไปได้ภายใต้เงื่อนไขความพร้อมของสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง จึงนับเป็นนโยบายอย่างหนึ่ง ที่สำคัญในระดับสากลที่ทั่วโลกต่างเริ่มเล็งเห็นความสำคัญเพื่อรองรับกับสังคมผู้สูงอายุ

๒. การขยายโอกาสการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้มากขึ้น

ข้อมูลทางสถิติของเกาหลีใต้คาดการณ์ว่าในปี ๒๕๗๒ เป็นต้นไป อัตราการขยายตัวของประชากรมีแนวโน้ม ลดลงต่อเนื่อง สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในปัจจุบันพบว่าอัตราการขยายตัวของประชากรได้สิ้นสุดลงและเริ่มสูญเสีย ประชากรมีจำนวนลดลงเรื่อย ๆ โดยมีแนวโน้มลดลงในทุกช่วงวัยสวนทางกับอัตราการขยายตัวของจำนวนผู้สูงอายุ ที่มีจำนวนเพิ่มขึ้น ทั้งจำนวนประชากรที่เข้าศึกษาในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษาพบว่า ผู้เข้ารับการศึกษาในแต่ละระดับมีสัดส่วนแนวโน้มลดลงต่อเนื่อง สำหรับในปี ๒๕๖๓ มีนักเรียนระดับประถมศึกษา อายุระหว่าง ๖-๑๑ ปี จำนวน ๒.๗๒ ล้านคน และคาดว่าในอีก ๒๐ ปีข้างหน้าจะมีแนวโน้มสะสมลดลงจำนวน ๖.๓ แสนคน เหลือเพียง ๒.๐๙ ล้านคน นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นอายุระหว่าง ๑๒-๑๔ ปี มีจำนวน ๑.๓๖ ล้านคน คาดว่าจะลดลงเหลือเพียง ๑.๐๒ ล้านคน นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอายุระหว่าง ๑๕-๑๗ ปี มีจำนวน ๑.๓๘ ล้านคน จะลดลงเหลือเพียงจำนวน ๙.๒ แสนคน ในขณะที่นักศึกษาในระดับอุดมศึกษาอายุระหว่าง ๑๘-๒๑ ปี มีจำนวน ๒.๓๖ ล้านคน และมีแนวโน้มลดลงเหลือเพียง ๑.๑๙ ล้านคนเช่นเดียวกัน

จากข้อมูลดังกล่าวจึงสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจนว่าในอนาคตจำนวนประชากรของประเทศมีแนวโน้มลดลงต่อเนื่อง โดยเฉพาะในสถานศึกษาทุกระดับ ทั้งนี้เป็นผลมาจากปัญหาภาวะอัตราการเกิดของจำนวนประชากรที่ลดลง จึงส่งผลกระทบต่อโดยตรงต่อจำนวนนักเรียนที่ลดลงแต่ละระดับอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทำให้กระทบต่อโครงสร้างและองค์ประกอบของการจัดการศึกษาของประเทศทั้งระบบ ทั้งสถานศึกษาทุกระดับ ห้องเรียน บุคลากร งบประมาณ รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการศึกษา ซึ่งจากเดิมเกาหลีใต้มีจำนวนสัดส่วนนักเรียนต่อหนึ่งห้องเรียน หรือต่อจำนวนครูผู้สอนหนึ่งคนนับว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ค่อนข้างต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของประเทศสมาชิกขององค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Organisation for Economic Co-operation and Development-OECD) หรือ โออีซีดี ดังนั้น จากการประเมินแนวโน้มอัตราการเกิดของจำนวนประชากรที่ส่งผลกระทบต่อการลดลงของจำนวนนักเรียนดังกล่าวนี้ จึงคาดว่าตัวเลขจะปรับไปอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่อาจสูงกว่าค่าเฉลี่ยได้ในอนาคต

ศูนย์การเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับผู้สูงอายุแห่งหนึ่งในจังหวัดเซจูของเกาหลีใต้
ที่มาภาพ: <https://blog.naver.com/susan4005/221383478406>

โดยปกติแล้ว ประชากรส่วนใหญ่จะใช้ระยะเวลาเข้ารับการศึกษาตั้งแต่ระดับเริ่มต้นจนสำเร็จการศึกษาในช่วงวัย ๒๐ ปีตอนต้น และเมื่ออายุอยู่ในช่วงระหว่าง ๒๐-๕๐ ปี เป็นวัยแห่งการประกอบอาชีพ จนกระทั่งภายหลังจากเกษียณอายุก็จะว่างเว้นจากการทำงาน แต่เมื่อสถานการณ์ทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปจากปัจจัยสำคัญของระบบสาธารณสุขพัฒนาก้าวหน้าทำให้ประชากรมีสุขภาพร่างกายแข็งแรงกว่าในอดีตส่งผลให้ประชากรมีชีวิตรยืนยาวขึ้น โครงสร้างทางสังคมต่าง ๆ จำเป็นต้องปรับตัวเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งระบบการศึกษา และระบบการจ้างงาน โดยเฉพาะรูปแบบการศึกษาหรือการเรียนรู้ตลอดชีวิตนับว่าเป็นทางเลือกสำคัญของประชากรผู้สูงวัยในหลายประเทศ องค์ประกอบของการศึกษาตลอดชีวิตจึงเน้นขยายโอกาสให้ประชากรเหล่านั้นได้เข้าถึงระบบการศึกษาอย่างทั่วถึงให้กว้างขวางมากขึ้น ทั้งรูปแบบบทเรียนออนไลน์ (Cyber Education) การปรับเปลี่ยนรูปแบบการศึกษาจากระบบปิดในสถานศึกษาขนาดใหญ่เป็นสถาบันขนาดย่อมที่มุ่งส่งเสริมความเชี่ยวชาญเฉพาะโดยเน้นการประสานความร่วมมือกับท้องถิ่นและภาคส่วนต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์ยิ่งขึ้น

ภาพผู้สูงอายุชาวเกาหลีเข้ารับการศึกษาฝึกอบรมตามหลักสูตรของศูนย์การเรียนรู้ตลอดชีวิต
ที่มาภาพ: <https://blog.naver.com/rhksdn112/221801936775>

๓. มุ่งเสริมสร้างศักยภาพด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีให้ทันสมัย

ในปี ๒๕๖๑ เกาหลีใต้มีประชากรเกิดใหม่จำนวน ๓.๒๗ แสนคน แต่ในปี ๒๕๖๒ ตัวเลขอยู่ที่ประมาณ ๓.๐๕-๓.๐๘ แสนคน ทั้งนี้ ปี ๒๕๖๒ มีประชากรอายุวัย ๒๐ ปี จำนวน ๓.๓ แสนคน ปี ๒๕๖๓ ลดลงเหลือจำนวน ๒.๙ แสนคน และคาดว่าจะระหว่างปี ๒๕๖๔-๒๕๗๖ จะมีตัวเลขอยู่ที่ประมาณ ๒.๓-๒.๖ แสนคน ดังนั้น จึงคาดการณ์ว่า ในอีก ๓๔ ปีข้างหน้า จะมีประชากรวัยดังกล่าวประมาณเพียง ๒ แสนคนเท่านั้น ซึ่งมีประชากรในจำนวนนั้น คิดเป็นร้อยละ ๙๐ สามารถเข้าสู่กองทัพได้ สำหรับในปี ๒๕๖๓ จึงมีประมาณ ๒.๖ แสนคน และระหว่างปี ๒๕๖๔-๒๕๗๖ จะมีประมาณ ๑.๙-๒.๒ แสนคน ดังนั้น ในปี ๓๔ ปีข้างหน้าจะเหลือเพียง ๑.๘ แสนคนเท่านั้น มาตรการลดจำนวนกำลังพลและการปฏิรูปกองทัพจึงถือว่าเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องเร่งพิจารณาดำเนินการให้สอดคล้องกับแนวโน้มการลดลงของจำนวนประชากรด้วย

เน้นให้ความสำคัญต่อการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีในกองทัพ

เกาหลีใต้มีการกำหนดนโยบายเชิงยุทธศาสตร์ในระยะยาวภายใต้เงื่อนไขที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ทางสังคมเพื่อเตรียมพร้อมเผชิญกับปัญหาอัตราการเกิดของจำนวนประชากรที่ลดลงต่อเนื่องและการเข้าสู่ยุคสังคมผู้สูงอายุ จึงเร่งกำหนดแนวทาง และมาตรการจำเป็นเพื่อผลักดันให้ปรากฏผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะการมุ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์นวัตกรรมเพื่อเสริมสร้างแสนยานุภาพให้กองทัพ ในขณะที่เดียวกันก็มุ่งลดจำนวนของกองกำลังพลลง แต่หันมาเน้นให้กองทัพต้องพึ่งพาตนเองด้วยเครื่องมืออุปกรณ์ ตลอดจนอาวุธยุทธภัณฑ์ทางทหารที่ทันสมัยสำหรับใช้ในการป้องกันประเทศ มาตรการปรับปรุงโครงสร้างการทำงาน การเชื่อมโยงระบบข้อมูลข่าวสารที่เน้นประสิทธิภาพการทำงานมากกว่าการใช้กำลังพลจำนวนมาก และลดขนาดกองทัพให้กระชับคล่องตัว อีกทั้งขยายความร่วมมือการทำงานร่วมกับภาคประชาสังคมให้มากขึ้นมุ่งผลสัมฤทธิ์การทำงานเป็นหลัก ปรับโครงสร้างการทำงานในองค์กรอย่างเป็นระบบให้ชัดเจนมีรูปแบบการคัดสรรบุคลากรที่มีสมรรถนะและขีดความสามารถสูงเข้ามาทำงานในกองทัพ รวมถึงเปิดโอกาสให้แก่ผู้ที่แปลงสัญชาติหรือชาวต่างชาติที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาทำงานในกองทัพด้วยกรณีจำเป็น เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงกลายเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่ทุกคนต่างเริ่มยอมรับกันมากขึ้น มีการปรับเปลี่ยนทัศนคติและมุมมองที่ยอมรับลักษณะสภาพทางสังคมที่อาศัยอยู่ร่วมกับชาวต่างชาติกันมากขึ้น โดยคาดว่าในอนาคตเกาหลีใต้อาจมีแนวโน้มการขยายตัวของสังคมพหุวัฒนธรรมที่มีชาวต่างชาติอาศัยในประเทศจำนวนมากกว่าร้อยละ ๒๐ ของจำนวนประชากรทั้งหมด

โดยข้อมูลเมื่อเดือนมกราคม ๒๕๖๓ พบว่า ปัจจุบันมีชาวต่างชาติพำนักในเกาหลีใต้ประมาณ ๒.๕ ล้านคน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๔.๙ เมื่อเทียบกับประชากรทั้งหมดของประเทศ ทั้งนี้ ผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Coronavirus Disease 2019: COVID-19) จึงอาจทำให้ชาวต่างชาติตัดสินใจเดินทางมายังเกาหลีใต้ลดลงและเดินทางออกจากประเทศเพิ่มขึ้น เรื่องนี้จึงเป็นอีกหนึ่งประเด็นที่จำเป็นต้องมีการกำหนดนโยบายและมาตรการเตรียมการชักจูงให้ชาวต่างชาติเข้ามาพักอาศัยในประเทศไทยให้มากขึ้น ทั้งในเรื่องการปรับปรุงแก้ไขการบริหารจัดการเชิงระบบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงการท่องเที่ยว กีฬา และวัฒนธรรม กระทรวงกิจการสตรีและครอบครัว และกระทรวงกลาโหม เป็นการบูรณาการระหว่างหน่วยงานมีจำนวนรวมทั้งสิ้น ๑๔ หน่วยงาน เพื่อวางแนวทางและกำหนดมาตรการส่งเสริมการจ้างงานแรงงานทั่วไป และการรองรับแรงงานผู้ที่มีศักยภาพสูง การส่งเสริมสังคมพหุวัฒนธรรม นโยบายรองรับชาวต่างชาติที่มีเชื้อสายเกาหลี ทั้งมาตรการในเรื่องสิทธิประโยชน์ สวัสดิการต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นเชิญชวนให้ชาวต่างชาติเข้ามาพำนักในประเทศไทยให้มากขึ้น รวมทั้งการทบทวนแก้ไขมาตรการทางกฎหมายด้วย นอกจากนี้ ยังมีการทบทวนแนวทางความจำเป็นในการยืดอายุการทำงานของบุคลากรที่มีความรู้ประสบการณ์หรือขยายโอกาสแก่ทหารเกณฑ์ที่มีคุณสมบัติเพียงพอพร้อมเข้าทำงานในกองทัพมากขึ้นเช่นกัน แต่ประการสำคัญที่ต้องการเน้นย้ำคือ จากสภาพปัญหาที่ค่อย ๆ ปรากฏให้เห็นขึ้นในปัจจุบัน ถือเป็นโอกาสสำคัญให้กองทัพจำเป็นต้องเร่งพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีนวัตกรรมให้มีความก้าวหน้าและทันสมัย เพื่อเตรียมพร้อมรองรับกับอัตราการเกิดของประชากรที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง

๔. ความท้าทายของจำนวนงบประมาณสำหรับผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้น

ในปัจจุบันแม้เกาหลีใต้จะมีจำนวนสัดส่วนผู้สูงอายุคิดเป็นร้อยละ ๑๕.๗ ของจำนวนประชากรทั้งหมด ซึ่งยังถือว่าอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำก็ตามเมื่อเทียบกับประเทศสมาชิกของโออีซีดี โดยนับตั้งแต่ปี ๒๕๕๕ เกาหลีใต้มีประชากรอายุเกิน ๖๕ ปี จำนวน ๖.๖๒ ล้านคน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๑๓.๑ และคาดว่าในปี ๒๕๖๘ จะมีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ ๒๐ ในขณะที่ประเทศญี่ปุ่นจะมีสัดส่วนร้อยละ ๒๗.๓ สวิตเซอร์แลนด์ ร้อยละ ๒๓.๔ เดนมาร์ก ร้อยละ ๒๓.๓ เยอรมนี ร้อยละ ๒๓.๓ สวีเดนร้อยละ ๒๒.๔ สหรัฐฯ ร้อยละ ๑๘.๘ และอังกฤษ ร้อยละ ๑๗.๔ ตามการคาดการณ์ขององค์การสหประชาชาติ

อย่างไรก็ตาม คาดว่าในอีก ๓๐ ปีข้างหน้า เกาหลีใต้จะมีจำนวนผู้สูงอายุในสัดส่วนเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ ๔๐ ทำให้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์จึงนับเป็นความท้าทายแบบใหม่ทางสังคมอย่างมากที่ส่งผลกระทบต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งปริมาณการผลิต และอัตราการบริโภค ที่เป็นผลมาจากอัตราการลดลงของจำนวนประชากร และมีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น ทำให้อาจส่งผลกระทบต่อปริมาณการจัดเก็บรายได้และเม็ดเงินการใช้จ่ายงบประมาณแผ่นดินที่รัฐบาลจำเป็นต้องนำไปจัดสรรเป็นสวัสดิการในแต่ละด้านสำหรับดูแลประชากรผู้สูงอายุ โดยเฉพาะในแต่ละท้องถิ่นพบว่าอัตราการเกิดของประชากรที่ลดลงอย่างรวดเร็วสวนทางกับจำนวนประชากรผู้สูงอายุมากขึ้นทำให้องค์กรปกครองท้องถิ่นต่างประสบปัญหาการจัดสรรสวัสดิการอย่างเสมอภาคเท่าเทียม การกระจายจำนวนงบประมาณเกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างหัวเมืองขนาดใหญ่กับบางจังหวัดที่มีขนาดเล็ก ทำให้กลายเป็นปัญหาเชิงระบบที่อาจนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างท้องถิ่นด้วยตนเอง

วิกฤตสวัสดิการในท้องถิ่น

การเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้สูงอายุในท้องถิ่นส่งผลให้เกิดปัญหาใหม่ขึ้นมา นั่นคือ ปัญหาการกระจายความช่วยเหลือด้านสวัสดิการอย่างเท่าเทียม อันเป็นผลสืบเนื่องจากอัตราการลดลงของจำนวนประชากรทำให้รายได้จากการจัดเก็บภาษีลดลงตามไปด้วย ในขณะที่งบประมาณค่าใช้จ่ายยังคงมีปริมาณเท่าเดิมอยู่ โดยเฉพาะค่าใช้จ่าย

เกี่ยวกับระบบสาธารณสุขภูมิภาคพื้นฐานต่าง ๆ ผสมกับในแต่ละชุมชนมีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นรัฐจึงจำเป็นต้องจัดสรรทรัพยากรและงบประมาณให้เพียงพอต่อความต้องการด้วย จึงนับเป็นความท้าทายรูปแบบใหม่ที่ส่งผลต่องบประมาณของประเทศ

ปัจจุบันพบว่าทำให้บริการในสถานสงเคราะห์ผู้สูงอายุทั้งหลายยังขาดแคลนบุคลากรอีกเป็นจำนวนมาก ทำให้มีเสียงเรียกร้องจากประชาชนหวังให้รัฐบาลพิจารณหาแนวทางเพื่อเปิดช่องแก่บุคลากรชาวต่างชาติสามารถเข้ามาทำงานในสถานประกอบการดังกล่าวกันมากขึ้น แต่ผลกระทบที่ตามมาคือ อัตราค่าแรงที่อาจเกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างแรงงานชาวต่างชาติกับแรงงานชาวเกาหลีที่แตกต่างกัน รวมถึงศักยภาพในแต่ละท้องถิ่นที่สามารถรองรับกับปัญหานี้ย่อมแตกต่างกันในแง่ของทรัพยากรและงบประมาณที่เกี่ยวข้อง ทั้งการให้บริการทางสาธารณสุข และอุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ ที่มีปริมาณความต้องการเพิ่มขึ้น ระบบประกันสุขภาพที่มีความต้องการมากขึ้นเช่นกัน อีกทั้งอัตราความเสี่ยงของโรคติดต่อในแต่ละท้องถิ่นไปจนกระทั่งปริมาณความต้องการของโลหิตที่มากขึ้นด้วยในขณะที่อัตราส่วนของผู้บริจาคโลหิตมีจำนวนลดน้อยลงทำให้เกิดสภาวะการขาดแคลนโลหิตสำหรับใช้ในการรักษาทางการแพทย์ตามไปด้วย ดังนั้น แนวทางหนึ่งที่สำคัญในการป้องกันแก้ไขปัญหาเหล่านั้นคือ มาตรการมุ่งส่งเสริมให้มีการจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมดูแลสุขภาพประชาชนในแต่ละชุมชนให้กระจายเพิ่มมากขึ้น

การเพิ่มขึ้นของอัตราผู้สูงอายุไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อระบบสวัสดิการที่จำเป็นต้องวางแผนและจัดสรรอย่างครบถ้วน แต่การลดลงของจำนวนประชากรก็เป็นปัญหาและความท้าทายใหม่เช่นกันทำให้รัฐบาลและองค์กรปกครองท้องถิ่น รวมถึงผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง จำเป็นต้องกำหนดนโยบายและมาตรการจำเป็นเพื่อรองรับปัญหาที่กำลังจะเกิดขึ้นดังกล่าวให้ชัดเจนรอบด้าน เพราะปัญหาเหล่านั้นล้วนส่งผลกระทบต่อการจัดสรรจำนวนงบประมาณอย่างเพียงพอ สภาพการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเมือง และอื่น ๆ การเตรียมพร้อมรับมือกับสถานการณ์ในอนาคตที่กำลังจะเกิดขึ้นนั้นจึงเป็นการช่วยลดปัญหาความเหลื่อมล้ำที่อาจนำไปสู่ปัญหาความขัดแย้งและเป็นการช่วยเสริมสร้างความปรองดองให้เกิดขึ้นในสังคมได้

ข้อมูล : 눈앞에 닥친 인구절벽, 분야별 대책은. *Special Issue*. 국회보. Vol. 640, March 2020.

- 이재준 선임연구원. 고령인구의 생산활동 참여 확대 필요.
- 이삼식 교수. 학교교육 수요를 생애주기로 확대해야.
- 안석기 책임연구원. 선진화된 병력절감형 군사력 건설 지향해야.
- 이상림 연구위원. 노인 복지 재정 급증 등 고령화에 따른 복지분야의 도전들.

고령화사회 (Aging Society).สืบค้นเมื่อวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๓, จาก: [https:// terms.naver.com/ entry.nhn?docId=1061549&cid=40942&categoryId=31611](https://terms.naver.com/entry.nhn?docId=1061549&cid=40942&categoryId=31611)

전체 인구의 ¼이 곧 65 세 이상이 되는 한국 고령화 시대 급가속,สืบค้นเมื่อวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๓, จาก: <https://blog.naver.com/voiccec/221769758625>

설동훈. 전북대 사회학과. 고령화에 중요성 커지는 이주민 복지 정책 시급,สืบค้นเมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๓, จาก: <https://www.nocutnews.co.kr/news/5323469>

우리나라 고령화사회 문제점? 고령화 사회 맞이하는 마음가꾸기,สืบค้นเมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๓, จาก: <https://blog.naver.com/rhksdn112/221801936775>